

навчальним закладом індивідуальної освіти зводиться до наступного: якщо адміністратор визнає індивідуальність учня і його право на індивідуалізацію навчального процесу, то він не повинен відмовляти в цьому своєму колезі – педагогові. І ця позиція повинна виявлятися всюди, на всіх етапах переходу від масової школи до школи індивідуальної освіти. Модернізація сучасного освітнього процесу, інновації передбачають «студентоцентровану» спрямованість, що означає самостійність, комфортність і індивідуалізацію програм, збільшення мір свободи студентам в тому, що стосується вибору ними різних індивідуалізованих освітніх траєкторій. У свою чергу поняття «індивідуальна освітня траєкторія» вимагає перегляду підходів до відбору змісту освіти, технологій навчання.

### **Список використаних джерел:**

1. Алексеев Н.А. Профильное обучение в контексте личностно-ориентированного образования // Тюмень, 2005. – 250 с.
2. Каменский А.М. Смирнова З.Ю. Индивидуальное развитие личности ребенка в условиях общеобразовательной школы // «Школьные технологи». – Вып. 3. 2000 г. – С. 93.
3. Поляков С. Д. Педагогика «Я»: эскиз подхода // Новые ценности образования: Педагогика «Я». – Москва, 2005. Вып. 2 (21). С. 4-10.
4. Семенов В.В. Индивидуализация классно-урочного образования: проблемы и перспективы // Москва, 1998. – 128 с.
5. Якиманская К.С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе // Москва, 1996. – 96 с.

**Пащенко І.М.**

*викладач спеціальних дисциплін,*

*Гірничий коледж*

*ДВНЗ «Криворізький національний університет»*

## **ВПРОВАДЖЕННЯ РОЗВИВАЛЬНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЗАГАЛЬНОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ УСПІШНОСТІ В ПІДГОТОВЦІ КОМПЕТЕНТНОГО СПЕЦІАЛІСТА ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ**

На сучасному етапі суспільства відбувається поступове відродження інтересу до технічних професій. Стрімкий темп науково-технічного прогресу, впровадження комплексної механізації та автоматизації, удосконалення технології виробництва практично у всіх галузях народного господарства пред'являє жорсткі вимоги до рівня підготовки спеціалістів. В наш час робітник повинен бути спеціалістом широкого профілю, який здатен в короткі терміни оволодіти новою технікою або новою професією. Спеціаліст високого рівня кваліфікації повинен бути відкритим до сприйняття інновацій та мати значний рівень самостійності. Сучасні вимоги до спеціаліста технічного профілю вимагають змін у навчальному процесі підготовки компетентного фахівця. Результатом навчального процесу повинно бути не лише отримання необхідних знань та вмінь, а й здатність до творчості та інноваційної діяльності.

Сьогодні обсяг інформації необхідної спеціалісту постійно зростає і людина має постійно поповнювати свої знання. Інтенсивність сучасної освіти досягає критичного рівня. Тому виникла необхідність удосконалення навчального процесу шляхом впровадження таких технологій, які дозволяють розвинути творчі здібності студентів і оптимізувати процес засвоєння та накопичення знань. Грамотно організований навчальний процес дає можливість студенту не лише оволодіти фундаментальними основами знань, а й розвиває творчі здібності, підвищує інтерес до навчання, тобто, розвиває творчу особистість здатну самостійно вирішувати професійні задачі.

Самостійне місце серед навчальних дисциплін у професійній підготовці молодшого спеціаліста займають загальнотехнічні дисципліни. Загальнотехнічні дисципліни є фундаментом для вивчення спеціальних дисциплін, виконання розрахунково-графічних робіт, курсових та дипломних проектів. Підґрунтям для якісного вивчення загальнотехнічних дисциплін є математика, інформатика, фізика. Дисципліни загальнотехнічного циклу тісно пов'язана між собою, що дає можливість забезпечити міжпредметні зв'язки, підвищити зацікавленість та мотивацію до навчання застосовуючи інтерактивні та розвивальні технології.

Майбутня діяльність студента у вивченні спеціальних дисциплін та в подальшій професійній діяльності базується на якісному засвоєнні теоретичного матеріалу загальнотехнічних дисциплін та вмінь самостійно використовувати, поповнювати, аналізувати, систематизувати набуті знання. Компетентність майбутнього спеціаліста визначається рівнем навчальних досягнень, серед яких суттєвим є набуття вмінь під час засвоєння дисциплін загальнотехнічного циклу. До таких вмінь можна віднести: технічне мислення, теоретичне обґрунтування, постановка та розв'язання задач, формування та розвиток логічного наукового мислення, відбір та аналіз інформації.

У практичній діяльності зазвичай використовується більшість, а іноді навіть усі вищезазначені уміння. Перераховані уміння утворюють три класи компетентності:

- 1) репродукція, визначення, спроможність відтворити схеми конструкції, давати визначення технічних об'єктів, виконувати обчислення використовуючи технічну та довідкову літературу;
- 2) структурування та інтеграція для розв'язування задач;
- 3) технічне мислення та узагальнення.

Розвивальна технологія навчання це, перш за все, проблемний та індивідуальний підхід. На заняттях, організованих за системою розвивального навчання застосовують прийоми, що активізують такі форми діяльності як: аналіз, відокремлення, узагальнення інформації. До таких прийомів належать: пошук закономірностей, порівняння та проведення аналогій, побудова висновків.

Навчальний процес з використанням розвивальних активних технологій можна поділити на два етапи: збір інформації та спостереження; відбір та узагальнення інформації, проведення аналізу.

Найбільш значима діяльність, що сприяє розвитку мислення та розвитку пізнавальних інтересів є самостійне вирішення поставлених проблем. Але треба пам'ятати, що мислення не можливе без знань, тому важливою умовою

для залучення студентів до різних типів розвивальної діяльності є наявність бази знань. Важлива якісність всіх етапів навчання, а саме:

- Формування бази знань.

Треба зауважити, що знання, отримані на різних загальнотехнічних дисциплінах, щільно переплітаються. Такий тісний зв'язок цих дисциплін підвищує мотивацію до навчання, спонукає до розвивального мислення, тому викладач обов'язково повинен грамотно використовувати таку особливість для організації навчального процесу.

- Закріплення базових знань. Від якості засвоєння цього етапу в подальшому залежить тривалість та успішність здійснювання проблемних завдань різного типу.

- Організація самостійної діяльності з постановкою проблемного завдання.

Для загальнотехнічних дисциплін можна застосовувати такі типи проблемних завдань:

- завдання, що засновано на необхідності вибрати потрібну систему знань з наявних;

- завдання, що засновано на невідповідності знань, якими володіє студент і тими які необхідні студенту для рішення такої навчальної задачі;

- завдання, що засноване на протиріччі між наявними знаннями та уміннями і новими практичними умовами їхнього використання.

Під час такого навчання розвиваються індивідуальні здатності студента, підвищується рівень мотивації до самостійного здобуття інформації. Доцільними активними методами навчання для загальнотехнічних дисциплін можуть бути: дискусія, інтерв'ю, круглий стіл, прес-конференція, мозкова атака, які стимулюють активізацію розумової діяльності. Такі методи можуть застосовуватись як окремі форми ведення навчання або як складові частини лекційних або практичних занять. Щодо проведення лекцій, особливо актуальним для загальнотехнічних дисциплін є проведення бінарних занять для забезпечення міжпредметних зв'язків та підвищення рівня мотивації. Подібна лекція порівняно з традиційною на ту ж тему відрізняється значно більшою ступеню активності сприйняття, мислення, залучення студентів до процесу навчання.

Треба відзначити, що ефективність навчання підвищує вмале поєднання розвивальної та інноваційної технологій. Практично для будь-якого обраного виду діяльності можуть бути застосовані комп'ютерні технології, використання яких завжди викликає зацікавленість студентів. Наявність та доступність в наш час графічних, обчислювальних, текстових програм та Інтернет – простору значно розширює поле для дослідницької, конструкторської діяльності, робить доступною інформацію, дає можливість ознайомити студентів з виробництвом та ін.

Технологія розвивального навчання освітнього процесу передбачає спеціальне конструювання навчального матеріалу та методичних рекомендацій до його використання; вимагає від викладача здійснювати підбір методик, спрямованих на створення ситуації успіху, стимулювати зусилля студентів до самоосвіти. Діяльність викладача під час розвивального навчання спрямоване на те, щоб навчити студента міркувати, аналізувати,

висловлювати свою думку, ставити запитання, знаходити рішення, проявляти пізнавальну ініціативу.

Специфіка загальнотехнічних дисциплін визначає напрямки використання розвивальних технологій для формування продуктивної та творчої активності студентів. Враховуючи специфіку загальнотехнічних дисциплін слід зазначити, що під час викладання ефективним є: використання експериментальних та конструкторських методів пізнання, лабораторних робіт дослідницького характеру, методів моделювання, активного діалогу, розкриття на заняттях ролі наукових знань, розвитку сучасного виробництва, використання комп'ютерної техніки, розв'язування продуктивно-технічних та творчо-дослідницьких завдань тощо. Одним із ефективних факторів активізації навчальної діяльності студентів на загальнотехнічних дисциплінах є аналіз та розв'язання продуктивно-технічних завдань. Опинившись перед виробничою проблемою чи завданням, студенти висувають свої ідеї, гіпотези, доводять, що сприяє глибокому усвідомленню виробничої суті завдання, а у процесі їх розв'язання формується готовність до професійної діяльності. Виконання проблемного завдання передбачає творче мислення, самостійний пошук недостатньої інформації та рішень, співпрацю з викладачем. Використання технічних понять, законів, закономірностей при вирішенні таких завдань забезпечує розв'язання раціоналізаторських, винахідницьких та виробничих проблем, вчить мислити творчо, використовувати отримані знання, вміння й навички у майбутній професійній діяльності. Важливий фактор, що впливає на досягнення високої ефективності в підготовці компетентного спеціаліста це формування у студентів відчуття задоволення від особистих досягнень. Якісно виконана робота викликає задоволення та дає можливість відчутти себе особистістю. Така навчальна діяльність готує студентів до вирішення майбутніх виробничих задач.

### **Список використаних джерел:**

1. Кремень В. Філософія людиноцентризму – шлях змін і розвитку / В. Кремень // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2011. – № 4. – С. 33–34.
2. Давыдов В. Теория развивающего обучения / В. Давыдов. – М.:ИНТОР, 1996. – 554 с.
3. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології :навч. пос. / І. Дичківська. – К. : Академ-видав, 2004. – 352 с.
4. Райгородский Д.Я. Психология личности : хрестоматия. Т. 1 / Д.Я. Райгородский. – Изд. 2-е, дополн. – Самара: Издат. Дом «БАХРАХ», 1999. – 448 с.
5. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості / Г.С. Костюк. – К. : Вища школа, 1989. – 40 с.